

За інформацією порталу ІА «АПК-Інформ»

# Воєнні баланси продовольства в Україні. Формування внутрішнього кормового споживання

## Олійні культури та продукти їх переробки

Шроти олійних культур є одними з основних компонентів кормів при годівлі тварин та птиці. Згідно з даними ІА «АПК-Інформ», до 2021/22 МР в Україні в середньому в кормовому виробництві за сезон використовувалось близько 22-24% від загального виробництва трьох основних шротів олійних культур. Зокрема, 1 млн тонн соняшникового шроту/макухи (17% від загального виробництва продукту в країні), 650 тис. тонн соєвого шроту/макухи (в середньому 57% від виробництва) та всього лише 6 тис. тонн ріпакового шроту/макухи (3-4% від виробництва). Також в незначній кількості в кормовиробництві використовуються рослинні олії, серед яких соєва олія та ін.

При цьому саме тваринницька галузь внаслідок проведення значних бойових дій в більш ніж 9 областях України виявилася у найбільш скрутному становищі. В умовах припинення роботи олійно-екстракційних заводів майже по всій країні, у тому числі і через їхню високу вибухонебезпечність, тваринницькі підприємства в відносно безпечних регіонах зіткнулися з труднощами при закупівлі кормів білкової групи. При цьому у небезпечних регіонах ця проблема стоїть більш гостро внаслідок відсутності можливості безперебійного постачання кормів. В той же час з'являється інформація щодо потрапляння ворожих снарядів до тваринницьких ферм.

Згідно з інформацією щодо втрат поголів'я в областях України найбільш критична ситуація спостерігається в Харківській, Донецькій та Луганській областях, де бої тривають, а також в Запорізькій та Херсонській областях, що значною мірою ще окуповані.

Станом на 1 січня 2022 р. в сумі на зазначені області припадало близько 12% від загальної кількості голів КРС,



**Табл. 1. Частка областей в загальному обсязі поголів'я в Україні на 1 січня 2022 р., тис. голів**

Область	КРС, %	Корови, %	Свині, %	Птиця, %	Вівці і кози, %
Вінницька	7	7	4	19	3
Волинська	4	5	4	4	2
Дніпропетровська	3	3	5	11	4
Донецька	2	2	7	2	3
Житомирська	6	6	2	4	2
Закарпатська	4	5	4	2	12
Запорізька	2	2	2	1	5
Івано-Франківська	4	5	5	2	3
Київська	4	3	11	10	4
Кіровоградська	3	3	4	2	3
Луганська	1	1	1	0	2
Львівська	5	5	8	6	3
Миколаївська	3	3	1	1	4
Одеська	5	5	2	1	25
Полтавська	7	7	6	3	4
Рівненська	3	4	4	4	1
Сумська	4	4	2	2	3
Тернопільська	5	6	7	2	2
Харківська	5	4	3	3	4
Херсонська	2	2	1	2	2
Хмельницька	8	8	6	3	4
Черкаська	5	4	6	13	2
Чернігівська	5	5	3	2	2
Чернівецька	3	3	2	2	4

14% - свиней, 9% - птиці і 16% - вівців та кіз. Можливі втрати поголів'я в даних областях знайдуть відображення в споживанні шротів (макухи) вже до кінця поточного сезону.

За нашими попередніми оцінками, використання трьох основних шротів олійних культур в сезоні 2021/22 може скоротитись до 1,35 млн тонн, що на 12% нижче, ніж у попередньому сезоні. При цьому варто відзначити, що скороченню споживання шротів в кормовиробництві також буде сприяти їх важкодоступність в небезпечних та окупованих областях і часткова заміна більш легкодоступними зерновими, запаси яких значно більші, а ціна доступніша.

За умови продовження воєнних дій в Україні, в наступному сезоні тенденція скорочення в кормовому виробництві використання шротів (макухи) може зберегтись. За нашими очікуваннями, даний показник може стати мінімальним з 2012/13 МР.

## Зернові культури та продукти їхньої переробки

Кормове споживання зернових культур складає суттєву частку внутрішнього розподілу. В умовах війни для цього сегменту також характерними є певні зміни. В першу чергу, зміни обумовлено регіональною структурою поголів'я с.-г. тварин.

За наявною статистичною інформацією, станом на 1 січня 2022 р. основне поголів'я сформовано поза межами регіонів, які на даний момент є найбільш небезпечними. За нашими оцінками, в перерахунку на умовне поголів'я близько 28% загальної чисельності с.-г. тварин розміщено в небезпечних та умовно безпечних областях. Відповідно, для найбільш небезпечних регіонів цей показник становить 12% від загальної чисельності. При цьому слід зазначити, що знаходження поголів'я в небезпечних зонах не означає його повної втрати і також потребуватиме кормового забезпечення.

З іншого боку, доцільно проаналізувати регіональний розподіл кормовиробництва в Україні. З цієї точки зору ситуація дещо складніша.

За даними ДССУ, за результатами 2021 р. загальне виробництво кормів для ВРХ, свиней та птиці склало більше 5,6 млн тонн. При цьому, накладаючи

**Табл. 2. Регіональний розподіл виробництва кормів в Україні, тис. тонн**

Область	Для ВРХ	Для свиней	Для птиці	Разом
Вінницька	56,3	50,9	954,8	1062,1
Волинська	32,7	25,0	183,5	241,2
Дніпропетровська	56,3	85,1	460,2	601,6
Донецька	22,0	235,7	15,2	272,9
Житомирська	10,7	0,3	6,4	17,4
Закарпатська		4,2	0,0	4,2
Запорізька	11,4	54,4	23,8	89,5
Івано-Франківська	4,5	0,2	53,9	58,7
Київська	23,2	200,7	813,9	1037,9
Кіровоградська	22,3	42,6	0,1	65,0
Луганська	4,0	4,4	18,9	27,4
Львівська	20,9	57,1	186,1	264,1
Миколаївська	22,8	13,2		36,1
Одеська	4,3	6,9	0,5	11,7
Полтавська	121,2	142,9	164,8	428,9
Рівненська	10,1	3,9	66,5	80,4
Сумська	23,6	13,9	2,6	40,1
Тернопільська	19,7	95,2	53,8	168,7
Харківська	60,7	41,7	96,4	198,8
Херсонська	16,6	11,8	0,2	28,6
Хмельницька	68,7	111,0	73,0	252,7
Черкаська	12,7	28,4	555,1	596,1
Чернівецька	0,7	0,2	0,1	0,9
Чернігівська	17,6	33,8	10,4	61,8
Україна	643,1	1263,7	3740,2	5647,0
Частка виробництва в небезпечних та умовно безпечних регіонах, %	31	48	26	32
Частка виробництва в небезпечних регіонах, %	18	28	4	11

військові реалії сьогодення, можна констатувати, що близько 32% кормовиробництва зосереджено в небезпечних та умовно безпечних областях, 11% - в областях, які залишаються найбільш небезпечними.

Найбільш критичною може виявитися ситуація з виробництвом кормів для свиней, оскільки близько 48% цієї продукції вироблялося в небезпечних і умовно безпечних регіонах.

Найменшої шкоди може зазнати виробництво кормів для птиці, де лише 4% формувалося в областях, які наразі є найбільш небезпечними. Разом із тим, птахівництво є сегментом, найбільш залежним від виробництва

кормів, і відповідний сектор кормовиробництва має працювати найбільш стабільно. Крім того, важливим є питання постачання преміксів для виробництва комбікормів, що, знову ж таки, критично для птахівництва.

За поточних умов очікується зміна раціону с.-г. тварин, враховуючи складнощі з отриманням шротів та макухи на тлі скорочення обсягів переробки олійних культур, а також враховуючи наявність суттєвих перехідних залишків зерна, яке можна використати як концентровані корми. Це за результатами сезону і може привести до прогнозованого збільшення обсягів кормового споживання зерна. 